

ОМБУДСМЕН ҚЫЗМЕТІ

Омбудсмен қызметінің (бұдан әрі — омбудсмен) негізгі функцияларының бірі – компанияның барлық қызметкерлерінің әділдігі мен мүдделерінің сақталуын бақылауды қамтамасыз ету: даулар мен жанжалдарды ерте ескерту және реттеу; жүйелі сипаттағы және шешуді талап ететін проблемалық мәселелерді тиісті органдар мен лауазымды адамдардың қарауына шығару; жанжалды жағдайларды тұрақтандыру жөнінде ұсыныстар беру. ҚМГ іскерлік этика кодексінде ҚМГ қызметкерлері мен лауазымды тұлғаларының нәсілдік, діни, ұлттық, жыныстық, саяси немесе өзге де ерекшелігіне, әлеуметтік шығу тегі, мүлкі мен лауазымдық жағдайы, қарым-қатынас тілі мен басқа да мән-жайлар негізінде кемсітушілікке жол бермеу, сондай-ақ осы белгілерге қарай жекелеген қызметкерлерге қандай да бір артықшылықтар берілуіне жол бермеуге қатысты қағидаттар туралы нақты жазылған. Өз қызметін іске асыру кезінде ҚМГ омбудсмені Қазақстан Республикасының заңнамасын және ҚМГ ішкі құжаттарын басшылыққа алады. Директорлар кеңесі үшін омбудсмен қызметі туралы жыл сайынғы есепті дайындау кезінде ҚМГ Омбудсмен қызметі жүйелі мәселелерді шешу бойынша

ұсыныстар/ұсынымдар түрінде ұсыныстар береді. Омбудсмен жұмысына келесі міндеттер кіреді:

- жергілікті жерлердегі әлеуметтік жағдай туралы мәліметтерді жинау және талдау, әлеуметтік шиеленіс ошақтарының пайда болуына жол бермеу бойынша жүйелі алдын алу және жедел шаралар әзірлеу;
- ҚМГ қызметін жүргізетін өңірлердегі жедел жағдайдың дамуын бағалау және оның негізінде проблемалық мәселелер бойынша нақты шешімдер мен ұсынымдар әзірлеу.

2022 жылы шілдеде ҚМГ омбудсмені тағайындалғаннан кейін іскерлік этика кодексін талаптарымен, омбудсмен функциялары мен міндеттерімен танысу мақсатында ҚМГ ЕТҰ басшылығымен, құрылымдық бөлімшелерінің басшыларымен және «Өзенмұнайгаз» АҚ, «Қаражанбасмұнай» АҚ, «Қазақойл Ақтөбе» ЖШС кәсіподақ өкілдерімен кездесулер өткізді.

ҚМГ Директорлар кеңесінің 2019 жылғы 19 қыркүйектегі шешімімен бекітілген Омбудсмен қызметі туралы ережеге сәйкес, Омбудсмен қызметі өтініштерді қарау, есепке алу, оның ішінде жедел желі бойынша жұмысты ұйымдастырды. 2022 жылдың қорытындысы бойынша Омбудсмен бес өтінішті қарады.

Ауызша өтініштер бойынша (телефон байланысы, жеке қабылдаулар арқылы) омбудсмен/Омбудсмен қызметі консультациялар өткізді, ұсынымдар берді. Барлық келіп түскен өтініштерді қызмет ұсынымдық сипаттағы, оның ішінде бұзылған құқықтар мен заңды мүдделерді қалпына келтіруге бағытталған шараларды қабылдай отырып, туындаған проблемалық мәселелерді ерте кезеңде реттеу жөнінде барынша ықтимал шаралар қабылдай отырып қарады. Бұдан басқа, «Қаражанбасмұнай» АҚ, «ҚМГ-Құмкөл» ЖШС ұжымдарындағы толқулар мен әлеуметтік шиеленістердің алдын алды.

Омбудсмен қызметіне жүгінудің негізгі себептері:

- ҚМГ Іскерлік әдеп кодексін нормаларының бұзылуы;
- басшылық құрамның бағынышты қызметкерлерге қатысты кемсітушілік әрекеттері мен дәрекі көзқарасы.

2022 жылы «Нысана» колл-орталығының «Жедел желісіне» ҚМГ атына 226 өтініш келіп түсті. ҚМГ Омбудсмен қызметі оларды тиісті құрылымдық бөлімшелердің уақтылы қарауына бақылау жүргізеді.

СЫРТҚЫ АУДИТ

ҚМГ тобының бухгалтерлік (қаржылық) есептілігінің дұрыстығын тәуелсіз бағалау мақсатында жыл сайын ХҚЕС бойынша дайындалған есепке аудит жүргізу үшін сыртқы аудиторды тартады. Сыртқы аудиторды ҚМГ Директорлар кеңесі мақұлдағаннан кейін акционерлердің жалпы жиналысы бекітеді.

Аудитордың тағайындалуы және оның тәуелсіздігі

Аудиторды таңдау рәсімі «Самұрық-Қазына» АҚ үшін және дауыс беретін акцияларының (қатысу үлестерінің) 50 және одан да көп пайызы тікелей немесе жанама түрде «Самұрық-Қазына» АҚ-қа меншік немесе сенімгерлік басқару құқығымен тиесілі ұйымдар үшін аудиторлық ұйымды таңдау жөніндегі қағидаларға сәйкес жүзеге асырылады.

Аудиторды таңдау келесі принциптерге негізделеді:

1. сапалы қаржылық есеп аудиті мен ілеспе қызметтерді сатып алу;
2. шешімдерді таңдау, бақылау және жауапкершілік процесінің ашықтығы;
3. мүдделер қақтығысының болмауы және тәуелсіздікті сақтау.

Сыртқы аудиторды таңдауды іске асыру мақсатында Бірыңғай комиссия құрылады, оның құрамына Қордың аудит жөніндегі комитеттерінің мүшелері және Қордың және ҚМГ аудит жөніндегі комитетінің мүшелері кіреді. Бірыңғай комиссия Сыртқы аудиторды таңдау стратегиясын айқындайды және оның елеулі компаниялары мен қорын қоса алғанда, ҚМГ үшін сыртқы аудиторды таңдау рәсімдерін жүзеге асырады. Аудит жөніндегі Комитет сыртқы аудитордың тәуелсіздігін тұрақты негізде бағалайды; аудиторлық компанияны әр бес жыл сайын ротациялау қарастырылған. ҚМГ аудитіне қатысы бар серіктестер мен басшы қызметкерлерді компанияға жалдауға болмайды.

Сыртқы аудитордың аудиторлық емес қызметтерді көрсетуі

Сыртқы аудитор аудиторлық емес консалтингтік қызметтер көрсеткен кезде аталған қызметтерді көрсету үшін Аудит жөніндегі комитеттің рұқсатын алуға міндетті. ҚМГ жыл сайын аудит жөніндегі комитетке аудиторлық емес қызметтер көрсетуге рұқсат етілген сыртқы аудиторға және сыртқы аудитор есепті жылда көрсеткен аудиторлық және аудиторлық емес қызметтер

туралы ақпаратты бекіту үшін ұсынады. Аудиторлық емес ұйымдарды тарту саясатына сәйкес аудиторлық емес қызметтер үшін төлемдердің үлесі сыртқы аудитор көрсеткен аудиторлық қызметтердің жалпы сомасының 50%-ынан аспауға тиіс. Сыртқы аудитор көрсеткен аудиторлық емес қызметтер 2022 жылы аудиторлық қызметтердің жалпы құнының 2,1% -ын құрады.

Акционерлердің, «Самұрық-Қазына» АҚ басқармасының 2022 жылы 20 қаңтардағы шешіміне сәйкес, ҚМГ-нің 2022-2024 жылдарға арналған қаржылық есебінің сыртқы аудитору болып «Эрнст энд Янг» ЖШС тәуелсіз аудиторлық компаниясы танылды.